

PEDAGOGISCH BELEIDSPLAN

Flevostraat 4
1442PZ Purmerend
Tel: 0299-433379
Mob: 06-51221823
of 06-53939012

Email: peuterspeelzaaloverwhere@gmail.com

Inhoudsopgave

VOORWOORD.....	3
1. INLEIDING.....	4
2.1a STICHTING PEUTERSPEELZAAL OVERWHERE.....	5
2.1b Begeleidingsniveau van peuterspeelzaal Overwhere.....	6
2.2 Visie op de ontwikkeling van kinderen.....	8
2.3 Visie op de opvoeding van kinderen.....	8
2.4 Pedagogische beleid.....	9
3. HET PEDAGOGISCH HANDELEN.....	14
3.1 Het kind in de groep.....	14
3.2 Het dagritme van de groep.....	15
3.3 De groepsruimte.....	16
Regels voor het verlaten van de groep.....	17
3.4 De groepsregels.....	17
3.5a De individuele ontwikkeling van het kind.....	18
3.5b Motorische ontwikkeling.....	19
3.5c Sociaal emotionele ontwikkeling.....	20
3.5d Cognitieve ontwikkeling.....	21
3.5 ^e Ontwikkeling van het kind en mentorgesprekken.....	21
3.6a Het signaleren van problemen.....	23
3.6b Vermoedens huishoudelijk geweld en kindermishandeling.....	23
3.7 Ondersteuning pedagogisch medewerkers.....	24
3.8a Wenbeleid.....	24
3.8b Intakebeleid.....	25
3.8c Ouderbetrokkenheid.....	26
3.8d Communicatie met de ouders.....	26
3.8e Gehandicapt kind op de speelzaal.....	27
3.9 Oudercommissie	27
4. De PIRAMIDE METHODE vve gedeelte	28
5. Pedagogisch beleidswerk en coaching.....	35
6. Slot opmerking.....	36

VOORWOORD

Voor u ligt het beleidsplan van peuterspeelzaal "Overwhere" te Purmerend.

Het doel van dit beleidsplan is om de pedagogische visie voor iedereen duidelijk te maken.

Voor de peuters betekent het pedagogisch beleidsplan een betrouwbare en herkenbare aanpak.

De kwaliteit wordt gewaarborgd ten aanzien van de opvoeding van de peuters tijdens de speelzaaluren.

Voor de ouders betekent het vastleggen van het pedagogisch beleidsplan, dat het pedagogisch beleid toetsbaar is geworden en er gemakkelijker over gecommuniceerd kan worden.

Onze peuterspeelzaal is een openbare voorziening en beantwoordt met dit beleidsplan aan haar maatschappelijke verantwoordelijkheid, zowel intern als extern.

Wij zullen ons met behoud van deskundigheid moeten kunnen handhaven in het ruime veld van voorzieningen voor jonge kinderen. Dit beleidsplan, waarin de pedagogische kwaliteit genoemd staat, zal daarbij een hulpmiddel zijn.

1. Inleiding

Bij Stichting Peuterspeelzaal “Overwhere” (PSZ Overwhere) handelt iedere pedagogisch medewerkster in de omgang met de kinderen van haar groep bewust of onbewust vanuit een bepaalde visie.

Om helder te krijgen wat nu de algemeen geldende visie en manier van pedagogische handelen is binnen onze stichting, is hierover door de pedagogisch medewerkers uitvoerig gesproken en gediscussieerd aan de hand van diverse pedagogische vraagstukken.

Het resultaat van deze gesprekken is, passend binnen de algemene doelstelling en visie van Stichting PSZ Overwhere, schriftelijk uitgewerkt in dit pedagogische beleid voor de PSZ.

Dit beleid geldt als algemene richtlijn ten aanzien van het pedagogisch handelen binnen onze PSZ. Zo trachten wij naar elkaar, (aanstaande) ouders, andere PSZ en de gemeente toe zichtbaar en toetsbaar te maken hoe wij;

- tegen het opvoeden van kinderen aankijken.
- hoe wij met de kinderen die aan onze zorg zijn toevertrouwd omgaan
- het begeleidingsniveau “Voor en Vroegschoolse Educatie ”

Dit pedagogische beleid is als volgt opgebouwd:

In hoofdstuk 2 geven we onze visie op de ontwikkeling en opvoeding van kinderen, het begeleiden en werken vanuit het begeleidingsniveau VVE en ons pedagogische beleid weer.

In het derde hoofdstuk beschrijven we ons pedagogisch handelen aan de hand van diverse thema's.

In hoofdstuk 4 wordt gedetailleerd ingegaan op de Piramide methode.

We eindigen met een slotopmerking.

2.1a Stichting PSZ Overwhere

Stichting PSZ Overwhere heeft 1 peuterspeelzaal onder haar beheer.

Groep 1: de Peuter Plus groep waar peuters worden geplaatst die geïndexeerd zijn door de GGD, zgn. doelgroepkinderen. (5 ochtenden en 2 middagen)

Groep 2 : een reguliere groep (5 ochtenden)

Elke groep bestaat uit peuters van 2-4 jaar. Er zijn maximaal 16 kinderen per dagdeel in de groep aanwezig. De reguliere peuters komen minimaal 2 vaste dagdelen per week.

Bij doelgroepkinderen streven we naar 16 uur per week. Zij kunnen 3 ochtenden en 2 middagen komen. In de ochtend is de peuter 3,5 uur aanwezig, in de middag 2,45 uur.

De peuterspeelzaal staat onder leiding van een directrice, die tevens als vaste pedagogisch medewerkster op de Peuter Plusgroep functioneert en vier vaste pedagogisch medewerksters waarvan 1 de tutor pedagogisch medewerkster voor de Peuter Plusgroep. De groepen staan onder leiding van een gekwalificeerde pedagogisch medewerkster met een voor de werkzaamheden passende beroepskwalificatie overeenkomstig de Cao Kinderopvang met aanvullende VVE certificaten en taal niveau op 3F.

Het personeel is in het bezit van een VOG (Verklaring Omtrent Gedrag) en alle pedagogisch medewerkers (e.a. mensen die regelmatig op de groep komen) zijn gekoppeld in het Personenregister Kinderopvang.

Het personeel wordt jaarlijks geschoold en pedagogisch gecoacht om hun kennis en vaardigheden op peil te houden. Deze staan beschreven in het opleidingsplan van de peuterspeelzaal. Jaarlijks wordt deze geëvalueerd en bijgesteld. De veranderingen in wet- en regelgeving worden hier in meegenomen.

Sinds 2019 worden al onze pedagogisch medewerkers gecoacht door een pedagogisch coach. Het pedagogisch beleid wordt ontwikkeld en geïmplementeerd door de pedagogisch beleidsmedewerkers.

Bij peuterspeelzaal Overwhere zijn er altijd 2 vaste pedagogisch medewerkster die voor de groep staan.

Bij de Peuter Plusgroep staan er 2 pedagogisch medewerkster op de groep, geassisteerd door een stagiaire en/of vrijwilliger. De tweede pedagogisch medewerkster is de zgn. tutor pedagogisch medewerkster.

De tutor pedagogisch medewerkster begeleidt kinderen die achterstanden vertonen of dreigen vast te lopen.

Zij toets de peuters als ze 3 jaar zijn en 3 jaar en 10 maanden. De tutoring vindt zoveel mogelijk binnen het groepslokaal plaats op basis van wat er in de thema's aan de orde komt.

De tutoring wordt op 2 manieren toegepast; preventief en remediërend.

Bij de reguliere groep staan er 2 pedagogisch medewerkster op de groep, geassisteerd door een stagiaire en/of vrijwilliger.

De stagiaires volgen de opleiding PW-2, helpende welzijn of PW 3/4, pedagogisch medewerker.

Zij overleggen voor aanvang van plaatsing een VOG en koppelen zich tevens in het Personenregister Kinderopvang.

Wij hanteren ons protocol/stage plan waarin duidelijk staat beschreven :

- de kennismaking
- de verwachtingen van de peuterspeelzaal t.a.v. de stagiaire
- de peuterspeelzaal regels
- begeleiding van de stagiaires
- verantwoordelijkheden.

De eerste en de tweedejaars stagiaires worden altijd ondersteund door de aanwezige beroepskrachten. Pas als zij voldoende vertrouwd is met de kinderen, en de kinderen zich veilig bij haar voelen zal zij haar werkzaamheden meer zelfstandig gaan uitvoeren. De beroepskrachten zijn echter altijd eindverantwoordelijken. Van de derde jaar student wordt verwacht dat zij zelfstandig kan werken met de groep: zij moet kunnen aantonen dat zij de overige werknemers kan aansturen als ondersteuning in haar werkzaamheden. Ook hier geldt: de beroepskrachten zijn eindverantwoordelijken.

Als blijkt dat er na diverse gesprekken geen positieve instelling is kunnen wij de stageovereenkomst ontbinden.

De vrijwilligers overleggen ook voor aanvang een VOG.

In ons vrijwilligersbeleid staat duidelijk omschreven:

- de definitie en afbakening van het vrijwilligerswerk
- visie
- taakomschrijving
- functie eisen
- afspraken

De vrijwilliger draagt geen verantwoordelijkheid voor de groep. De eindverantwoordelijk ligt bij de pedagogisch medewerker. De werkzaamheden worden vooraf afgestemd met de pedagogisch medewerker. Vrijwilligers worden op vaste dagdelen ingezet, zodat ze een vast gezicht zijn voor de kinderen en ouders.

Indien er een pedagogisch medewerkster ziek is zal de één van de vaste inval pedagogisch medewerksters de groep overnemen.

Het beleid staat beschreven in ons ziekte protocol.

2.1b Het begeleidingsniveau van peuterspeelzaal Overwhere.

Er wordt gewerkt vanuit de Piramide methode. In de reguliere groep zal dit “light” zijn. Het doel van deze methode is om jonge kinderen een betere startpositie in het basisonderwijs te geven door vroegtijdig taalachterstanden te signaleren en te behandelen.

Ook willen wij een doorgaande lijn creëren van peuterspeelzaal naar basisschool.

Piramide gaat uit van de 4 hoekstenen n.l.:

- psychologisch nabijheid (veiligheid)
- psychologische afstand
- initiatief van het kind
- initiatief van de pedagogisch medewerkster

Piramide is ontwikkeld door de Citogroep. Piramide streeft naar een evenwicht tussen spel op eigen initiatief van de kinderen en spel waarin de pedagogisch medewerkster gericht activiteiten aanbiedt.

Daarom kent Piramide een vrij en een gericht deel. In het vrije deel kunnen de kinderen vrij in de groepsruimte spelen. De ruimte is ingedeeld in hoeken, bijvoorbeeld een huishoek, bouwhoek, een taalhoek en er is een ontdektafel.

In het gerichte spel deel wordt om de 3 á 4 weken aan een project gewerkt, rondom verschillende thema's uit de belevingswereld van jonge kinderen (bijvoorbeeld huis, kleding, verkeer, water, Sinterklaas). De projecten staan vastgelegd in een jaarprogramma.

De pedagogisch medewerkster bereidt de thema's voor met behulp van projectboeken waarin voor elk thema verschillende activiteiten, liedjes en spelletjes staan beschreven. De thema's worden in vier fasen uitgewerkt: oriënteren, demonstreren, verbreden en verdiepen.

De Piramidemethode heeft een eigen peutervolgsysteem dat bestaat uit observatielijsten en toetsen.

Piramide betreft ouders/verzorgers zoveel mogelijk bij de ontwikkeling van hun kinderen.

Wij vinden dan we samen met de ouders/verzorgers het meeste kunnen bereiken.

Bij binnen komst proberen wij de ouders/verzorgers te stimuleren door samen met hun kind iets leuks te gaan doen. Bijvoorbeeld een spelletje, een boekje lezen of het bekijken van de werkjes die de kinderen hebben gemaakt.

Door middel van een ouderbrochure worden ouder/verzorgers op de hoogte gehouden over het project waar we mee bezig zijn. Zij worden gestimuleerd om thuis activiteiten te doen die aansluiten bij wat er in de peuterspeelzaal wordt gedaan.

Pedagogisch medewerkers proberen een zo goed mogelijk contact met de ouders/verzorgers te onderhouden, zodat zij met al hun vragen terecht kunnen komen. Zij worden regelmatig op de hoogte gehouden van de ontwikkeling van hun kind. Soms is het wenselijk om wat uitgebreider met elkaar te spreken. Dan wordt een afspraak gemaakt. Dit kan op verzoek van de ouder/verzorgers, maar ook op verzoek van de pedagogisch medewerkers.

In hoofdstuk 4 over de Piramide methodiek wordt meer gedetailleerd ingegaan op onze VEmethode.

Het gebouw voldoet qua ruimte en inrichting aan de door de overheid gestelde eisen en voorschriften ten aanzien van veiligheid, hygiëne en dergelijke, waarop door bevoegde instanties (zoals gemeente, bouw en woningtoezicht en brandweer) toezicht wordt uitgevoerd. Er is een veiligheid en gezondheidsbeleid en de daarbij behorende actieplannen voor een veilige, hygiënische opvang van kinderen.

2.2 Visie op de ontwikkeling van kinderen.

Wij gaan er vanuit dat een kind van nature de drang in zich heeft om zich, ieder op zijn eigen wijze en tempo, te ontwikkelen. In hoeverre de ontwikkeling van een kind echter optimaal zal verlopen is afhankelijk van diverse factoren, zoals:

- de aanleg en het temperament van het kind
- de leefomgeving van het kind
- de relatie van het kind met de directe opvoeders
- de sociale contacten met andere volwassenen en kinderen in de directe omgeving van het kind.

Wij achten het onze verantwoordelijkheid om op de PSZ een klimaat te scheppen waarin het kind:

- zichzelf kan/mag zijn
- zich veilig en vertrouwd kan voelen
- uitgedaagd en gestimuleerd wordt
- besef krijgt van eigen kunnen en de eigen talenten kan ontdekken en ontplooien
- de mogelijkheid wordt geboden tot het aangaan van relaties met andere kinderen en volwassenen.
- bij achterstand in welk opzicht dan ook elke hulp en aandacht krijgt.

Wij zijn van mening dat we op deze wijze de juiste condities scheppen waarin het kind zich zo optimaal mogelijk kan ontwikkelen.

2.3 Visie op de opvoeding van kinderen.

De opvoeding van de peuters op onze PSZ zien wij als een aanvulling op, en een verrijking van de opvoeding thuis. Door de specifiek ingerichte ruimte, educatief verantwoord spelmateriaal en de omgang met andere peuters en een aanbod van gerichte activiteiten passend bij de ontwikkeling en niveau van het kind zal de peuter zich ontwikkelen tot een zelfstandig individu.

De opvang, dus ook de opvoeding vindt plaats in groepsverband. Hierbij staat echter het individuele kind met zijn wensen behoeften, talenten, aanleg en temperament centraal.

Elk kind is uniek en wordt zodanig geaccepteerd en gewaardeerd.

We proberen zoveel mogelijk aan te sluiten bij de belevingswereld van het kind.

2.4 Pedagogische beleid

Het pedagogisch beleid voldoet aan de opvoedingsdoelen zoals geformuleerd door J.M.A. Riksen Walraven (2000).

Doel 1. Een gevoel van emotionele veiligheid en geborgenheid.

Doel 2. Gelegenheid tot het ontwikkelen van persoonlijke competenties.

Doel 3. Gelegenheid tot ontwikkelen van sociale competenties.

Doel 4. De kans om zich waarden en normen, de “cultuur van de samenleving” eigen te maken.

De kern van onze pedagogische visie is ontwikkelen en staat voor groei, vooruitgang en vorming. Een kind wil niets liever dan groot worden en is van nature nieuwsgierig en actief. Door initiatieven te nemen en mee te doen ontdekken ze spelenderwijs de ‘grote mensen wereld’ en proberen deze te begrijpen.

Bij peuterspeelzaal Overwhere staat de peuter centraal. In de peuterspeelzaal is een verruimd aanbod waardoor de peuter de mogelijkheid krijgt zich spelenderwijs verder te ontwikkelen. Ieder kind heeft de drang zich te ontwikkelen en doet dat op zijn eigen manier, op basis van aanleg en temperament. Daarnaast ontwikkelen kinderen zich in relatie met hun omgeving. Er is aandacht voor de algemene brede ontwikkeling van de individuele peuter op verschillende gebieden en er is specifieke aandacht voor de taalontwikkeling omdat deze cruciaal is voor het verwerven van de volgende doelen.

Doel 1: Een gevoel van emotionele veiligheid en geborgenheid

De eerste stap buiten de omgeving van het gezin is voor jonge kinderen vaak de peuterspeelzaal. Voor alle kinderen geldt dat ze zich kunnen ontwikkelen dankzij de interactie met hun omgeving. Daarin is een belangrijke rol weggelegd voor de volwassenen. De kinderen maken deel uit van de wereld, al is die wereld nog beperkt: het gezin, de familie en de directe omgeving daar omheen.

In de wereld om hen heen worden ontwikkelingsprocessen in gang gezet.

Kinderen leren hun zintuigen gebruiken en oefenen hun motoriek, ze nemen klanken en woorden over van anderen. Ze leren de wereld begrijpen met hulp van de volwassene.

De interactie en het samenspelen met andere kinderen en de volwassene zijn voor het kind een voorwaarde om te kunnen deelnemen aan activiteiten en om de wereld steeds beter te begrijpen. Voor een goede ontwikkeling van het kind is de houding van de leid(st)er van wezenlijk belang. De houding dient gericht te zijn op een liefdevol en aandachtig begeleiden, ondersteunen en stimuleren, zodat het kind zich optimaal kan ontwikkelen en ontplooien. De pedagogische relatie die de leid(st)er met de kinderen heeft, dient respectvol, responsief en effectief te zijn. De pedagogische medewerkers gaan in op de peuter, stellen vragen op peuterniveau en vragen door naar gevoelens, behoeften en wensen.

Het pedagogische klimaat waarin de peuter terecht komt moet een sfeer van veiligheid, geborgenheid en vertrouwen uitstralen, zodat het kind de omgeving durft te gaan ontdekken en onderzoeken.

Het ervaren van emotionele veiligheid zorgt ervoor dat de peuter zich vrij voelt om emoties te delen zoals boosheid, verdriet en blijdschap. Op de peuterspeelzaal werken de medewerkers:

- met dagritme kaarten, zodat het kind kan zien wanneer wat gaat gebeuren en wanneer mama/papa weer komt.
- met passend speelmateriaal dat op een vaste plaats ligt.
- met activiteiten die aansluiten bij de behoeften van het kind.
- met vaste liedjes en rituelen die de overgang van activiteiten vergemakkelijkt.
- met een intakegesprek, zodat de medewerkers de achtergrond van de peuter kent.

De houding van de pedagogisch medewerkster, haar reacties en initiatieven, spelen een belangrijke rol om het kind een gevoel van veiligheid te geven. Het kind leert erop te vertrouwen dat de pedagogisch medewerkster voor hem is wanneer hij/zij haar nodig heeft. Dit doen de leidsters door:

- Uw kind te troosten als het bang of verdrietig is of hulp nodig heeft.
- Gevoelig te zijn voor de signalen die uw kind afgeeft
- Altijd proberen te doorgronden wat een kind wil of bedoelt
- Alert en positief te reageren waardoor uw kind zich serieus genomen en gewaardeerd voelt.
- Actief in de groep te staan, de kinderen te volgen en regelmatig contact met uw kind te maken. (aai over de bol, oogcontact, glimlach, op de hurken en op ooghoogte praten, complimentjes uitdelen etc.)
- Het kind uit te leggen als het even op haar aandacht moet wachten. Als het kind wat ouder is stimuleert de leidster om zelf een oplossing te zoeken als dit mogelijk is.
- Positief gedrag van het kind regelmatig en duidelijk te prijzen.
- Bij negatief gedrag duidelijke grenzen te stellen.
- Zelf consequent zijn maar ook door het goede voorbeeld te geven in goede omgang met directe collega's te laten zien.
- Respect te hebben voor het individuele kind.

Doel 2. Gelegenheid tot het ontwikkelen van persoonlijke competenties

De peuterspeelzaal is in eerste instantie een plek waar kinderen onder deskundige begeleiding veilig kunnen spelen met leeftijdgenoten. Spelen is essentieel voor de ontwikkeling van het jonge kind. De pedagogisch medewerkers willen de kinderen een gevoel van warmte, geborgenheid en veiligheid laten ervaren als basis voor hun ontplooiing en ontwikkeling van het zelfvertrouwen. Zij proberen een veilige en vertrouwde speelomgeving te creëren waarin kinderen zich prettig voelen.

Zo krijgen kinderen vertrouwen in hun eigen kunnen en leren zij voor zichzelf op te komen.

Ook ontwikkelen zij op deze manier respect voor zichzelf en voor de anderen, zodat ze zelfstandig en sociaal vaardig worden en ze een positief zelfbeeld kunnen ontwikkelen.

Door het gericht en stapsgewijs aanbieden van spel/ontwikkelingsmateriaal in een uitdagende en vertrouwde omgeving, wordt de individuele ontwikkeling van het kind gestimuleerd en ontplooid.

De taak van de pedagogisch medewerker is dus iedere peuter zo goed mogelijk te begeleiden en aan te moedigen in de ontwikkeling van zelfredzaamheid en de zelfstandigheid die hieruit voortvloeit, bv. jas aantrekken, opruimen, eten en drinken en uiteindelijk een zelfstandige toiletgang als her kind zindelijk is.

Wij zijn van mening dat een bewust aanbod van activiteiten, afgestemd op het kind, de persoonskenmerken kan laten groeien.

Op de peuterspeelzaal werken de pedagogische medewerkers:

- met materiaal oplopend in moeilijkheid. Bijvoorbeeld een puzzel maken: eerst leren sorteren op kleur, vorm en aantal en dan passen en meten. Zo wordt er stapje voor stapje het aanbod moeilijker aangeboden.
- door te helpen, sturen en begeleiden en tenslotte zelfstandig iets laten uit te voeren.
- kiezen we spel materiaal dat aanzet tot ontdekken, tot grenzen verkennen en overwinnen
- dagen we de peuter uit om iets te doen wat het eigenlijk eng vindt, zo creëren we kansen voor zelfoverwinning.
- het belangrijk vinden dat de creativiteit van het kind wordt gestimuleerd. Het eindresultaat is niet belangrijk. Creativiteit stimuleert de fantasie en vormt een manier om gevoelens te uiten.

Doel 3. Gelegenheid tot ontwikkelen van sociale competenties

Wanneer kinderen onvoldoende mogelijkheden hebben om te spelen, lopen zij risico om een ontwikkelingsachterstand op te lopen. In de peuterspeelzaal worden peuters gestimuleerd om veelzijdige speelervaring op te doen, zowel individueel als in groepsverband. De daarbij gebruikte ruimte en het materiaal moet kinderen uitdagen, hun belangstelling oproepen en passen bij hun ontwikkelingsniveau. Binnen de peuterspeelzaal komen kinderen volop in contact met leeftijdsgenootjes en volwassenen, waarmee ze een relatie kunnen aangaan en kunnen leren samen te spelen. De rol van de pedagogisch medewerker is: ingrijpen bij conflicten, verschillen erkennen in temperament, kinderen aan elkaar koppelen, herkennen van en reageren op pijn of verdriet van een andere peuter. Welke rol de medewerker aanneemt hangt af van de situatie en kan sturend, ondersteunend, corrigerend en stimulerend zijn. De eigenheid en de mogelijkheden van elk kind krijgen een plaats binnen de grenzen van de groep, de beschikbare ruimte en het spel materiaal.

Op de peuterspeelzaal werken de pedagogisch medewerkers:

- Zo, dat de peuters leren samen te spelen en samen te delen. Op je beurt te wachten.
- Zo, dat als een peuter weinig aansluiting heeft, wordt de peuter gestimuleerd samen een spelletje te doen.
- In kleine groepjes om spelletjes te doen, te knutselen of voor te lezen.
- Met een huishoek, waar de peuters de sociale vaardigheden van de wereld om hun heen kunnen naspelen.

- Wereldspelmateriaal (poppetjes, dieren, auto's, etc. in het klein), om peuters met allerlei dingen in het klein in aanraking te laten komen.
- Zodat peuters worden gestimuleerd om rollenspel te spelen.
- Samen liedjes te zingen.
- Deel te nemen aan kringactiviteiten.
Kortom bij iedere activiteit zit wel een aspect waarin de sociale competentie van het kind.

Als voorbereiding op het leven in een samenleving is het in de groepsdynamiek van de peutergroep belangrijk dat de kinderen leren om rekening te houden met elkaar, samen te delen en elkaar te helpen. Alle kinderen van de groep zijn belangrijk en niemand mag buitengesloten worden.

Respect is een sleutelwoord; met respect omgaan met andere kinderen en met de pedagogisch medewerkster(s). Met respect omgaan met de omgeving en met respect omgaan met het speelmateriaal.

De pedagogisch medewerkster(s) zijn in deze een rolmodel; peuters imiteren de pedagogisch medewerkster(s) en nemen hun gedrag over als zijnde een vanzelfsprekendheid.

Op een speelse maar ook duidelijk manier leren wij de peuters een aantal algemene normen en waarden aan. Daarbij kunt denken aan algemene beleefdheid zoals:

- Goedemorgen juf (Ellen, Caroline, José, Jerricha, Mylene)
- Wat zegt u juf?
- Nee juf
- Juf (Ellen ,Caroline ,José Jerricha, Mylene) wilt u alstublieft?

Een kind van wie de veter los zit, vervolgens zijn/haar voet uitsteekt en alleen zegt; **veter!!** leggen wij uit dat je dan niet alleen veter zegt, maar dat daar ook iets aan vooraf gaat zoals: juf wilt u alstublieft mijn veter vastmaken etc. Daarnaast kunt u bijvoorbeeld ook denken aan het zich verontschuldigen wanneer men iemand pijn heeft gedaan of het troosten van en het meeleven met elkaar.

Doel 4. De kans om zich waarden en normen, de “cultuur van de samenleving” eigen te maken.

Beeld van peuterspeelzaal Overwhere is dat peuters dienen op te groeien tot sociale mensen die zich aan de regels van onze samenleving houden. Binnen de opvoeding krijgen zij waarden en normen mee.

Waarden geven uitdrukking aan de betekenis die mensen hechten aan bepaald gedrag of aan bepaalde dingen of gebeurtenissen. Het zijn ideeën of opvattingen die aangeven hoe belangrijk mensen iets vinden. Waarden zijn onmiskenbaar cultuurgebonden; ze veranderen in de loop van de tijd en variëren per samenleving.

Normen vertalen de waarden in regels en voorschriften over hoe volwassenen en kinderen zich behoren te gedragen. De waarde is bijvoorbeeld: respect hebben voor elkaar. De norm is dat geen enkele vorm van agressie is toegestaan.

Binnen de peuterspeelzaal staan een aantal waarden centraal:

Plezier, veiligheid, samenwerken, autonomie, geduld, eigenheid, respect, zelfstandigheid, erkenning en waardering.

Er wordt de kinderen aangeleerd om beleefd te zijn tegen elkaar en tegen volwassenen.

Algemeen geldende omgangsvormen zoals elkaar begroeten, dank je wel zeggen etc. gelden als norm. Er wordt op het taalgebruik van de kinderen gelet en zo nodig wordt hierin gecorrigeerd.

De pedagogisch medewerkster is zich in haar handelen bewust van haar voorbeeldfunctie.

Zij gaat met respect met iedere peuter om. Kinderen hebben behoefte aan duidelijkheid.

Daarom zijn er een aantal huisregels die overal gelden. Het is belangrijk om, met respect voor elkaar, te komen tot afspraken die voor de peuter duidelijk en begrijpelijk zijn en door de pedagogisch medewerkster(s) consequent (dus voorspelbaar) worden uitgevoerd.

Peuters leren beperkingen accepteren en hebben tegelijkertijd de vrijheid zich te bewegen binnen de regels, ook wanneer deze anders zijn dan dat de peuter vanuit zijn persoonlijke of culturele achtergrond gewend is.

Enkele voorbeelden van deze regels zijn:

- luisteren naar elkaar;
- geen fysiek of verbaal geweld gebruiken;
- samen opruimen;
- ieder wacht op zijn beurt;
- speelgoed wordt niet afgepakt of kapot gemaakt.

3 HET PEDAGOGISCHE HANDELEN

3.1 Het kind in de groep.

Het opvangen van kinderen in groepsverband levert ons inziens een belangrijke bijdrage aan de sociale ontwikkeling van de kinderen. Zij leren o.a. rekening met elkaar houden, samen te spelen en samen te delen en conflicten, al dan niet met behulp van de pedagogisch medewerkster, met elkaar op te lossen. Door de kinderen op te vangen in verticale groepen bieden wij veel continuïteit.

Kinderen blijven gedurende de tijd dat ze op de speelzaal worden opgevangen in dezelfde groep, met de dezelfde vaste pedagogisch medewerkers. Daarnaast werkt ook een verticale groep stimulerend voor de ontwikkeling van de jongere kinderen omdat ze zich aan de oudere kinderen optrekken, terwijl de oudere kinderen rekening leren houden met de jongste.

Voorwaarde is echter dat de groep voor ieder kind een vertrouwde plek is, waar het zich veilig en op z'n gemak voelt en daardoor zichzelf kan zijn, en waar juiste ruimte geschapen wordt voor de individuele behoeften van ieder kind.

Een en ander trachten we te bewerkstelligen door;

- de kinderen te benaderen op een manier waaruit blijkt dat er respect is voor het kind en dat ieder kind in zijn waarde gelaten wordt. We vinden het belangrijk dat er naar ieder kind geluisterd wordt, er begrip getoond wordt en dat we eerlijk zijn tegen de kinderen. Vanzelfsprekend mag onze benadering geen lichamelijke en/of geestelijke schade berokkenen aan de kinderen.
- als pedagogisch medewerkster je in te leven in de belevingswereld van het kind, warmte en geborgenheid bieden, de kinderen met name positief te waarderen, te knuffelen en voor het kind een persoon zijn waarop ze kunnen vertrouwen.
- de groepsruimte qua inrichting warmte en gezelligheid uit te laten stralen. De groepsruimte is zo ingedeeld dat er mogelijkheden zijn om samen met anderen kinderen te spelen, maar ook om zich even in alle rust terug te kunnen trekken.

Soms ontstaat er een spanningsveld tussen de individuele belangen van het kind en de belangen van de groep. In het oplossen hiervan is het uitgangspunt echter dat het individu niet mag lijden onder de groep en andersom de groep niet mag lijden onder het individu.

Binnen één groep kunnen kinderen uit diverse culturen worden opgevangen. We vinden het belangrijk dat er belangstelling en respect getoond wordt voor kinderen uit een andere cultuur en dat waar mogelijk specifieke gewoontes van het kind in het normale dagritme worden ingepast. We dienen er wel zorg voor te dragen dat bij de verdeling van groepen niet één cultuur de overhand krijgt.

3.2 Het dagritme van de groep.

De dagen op de PSZ verlopen in principe volgens een vast patroon. Een vast dagritme geeft de kinderen overzicht en structuur, wat voor kinderen in deze leeftijd van groot belang is om zich veilig te kunnen voelen en te weten waar ze aan toe zijn. Binnen dit dagprogramma wordt erop gelet dat drukke en rustige momenten elkaar afwisselen. In de groepen hangen de zgn. dagritme- kaarten. De kinderen kunnen hierop zien wat ze die dag gaan doen. Tevens gelden er vaste afspraken over de tijdstippen waarop de kinderen gehaald en gebracht mogen worden door de ouders. Zo kunnen de pedagogisch medewerksters en de kinderen een groot deel van de dag intensief met elkaar omgaan, zonder dat de aandacht van de pedagogisch medewerksters steeds wordt afgeleid van de groep.

08.30-08.45 uur /13.00-13.15 uur

De peuters worden om 8.30 uur gebracht door hun ouders/verzorgers. Zij kunnen dan nog een kwartier(ouderparticipatiekwartier) samen met hun peuter een activiteit doen.

08.45-9.15 uur /13.15-13.30 uur

Preventieve tutoring

Hier worden in groepjes of individueel gerichte activiteiten aangeboden aan de kinderen die extra hulp nodig hebben op het gebied van taal, rekenen, sociale en emotionele aspecten. Dit is per kind verschillend. Later wordt dit herhaald in de kring, hoeken en of samen met de pedagogisch medewerkster.

09.15-09.30 uur /13.30-13.45 uur

In de kring wordt het goedemorgen-lied gezongen. Vervolgens kunnen er diverse taalactiviteiten zoals voor- lezen, versjes en spelletjes over tellen, kleuren, etc. worden gedaan om het project te introduceren, te demonstreren, verbreden of te verdiepen van de projectactiviteiten op dat moment.

09.30-10.15 uur / 13.45-14.15 uur

Op dit moment wordt meestal een activiteit als tekenen, verven, plakken, knutselen gedaan, n.a.v. het project. Dit wordt aan 'n kleine groep van ongeveer 4 peuters aangeboden. De peuters worden hierin gestimuleerd, maar niet verplicht om deel te nemen. De andere peuters spelen vrij of begeleid met diverse materialen of spelen in de speelhoeken, zoals de huishoek. Ook in de hoeken wordt zoveel mogelijk bij het thema aangesloten.

10.15-10.30 uur /14.15-14.30 uur

Samen met de peuters wordt de klas opgeruimd. Hierbij stimuleren we de peuters zoveel mogelijk. Rond deze tijd vindt er ook een plas en verschoningsronde plaats.

10.30-11.00 uur /14.30-15.00 uur

Na het liedje “ smakelijk eten” gaan de peuters hun meegebrachte fruit eten. Na wederom 'n liedje, drinken we samen water. Tijdens het eten en drinken worden de boekjes en/of liedjes herhaald uit het project.

11.00-11.45 uur /15.00-15.45 uur

Als het weer het toelaat, doen we de jassen aan en mogen de peuters na nog een biscuitjes te hebben genuttigd naar buiten. Daar hebben wij een keuze uit diverse veilige materialen, waarmee de peuters zich kunnen vermaken. Buiten op de speciaal afgeschermdde speelplaats staan diverse grote speeltoestellen waar de peuters veilig kunnen spelen. Is het slecht weer, dan doen wij kringspelletjes of spelen met de grote boot, auto of klimrek in de speelhal.

11.45-12.00 uur /15.45 uur

De peuters worden opgehaald.

Bij het ophalen staat er een pedagogisch medewerkster bij het hek of deur.

3.3 De groepsruimte

De indeling en inrichting van de groepsruimte zijn volledig afgestemd op kinderen in de leeftijd van 2-4 jaar. Zoals eerder al aangegeven vinden wij het belangrijk dat de ruimte warmte en gezelligheid uitstraalt, maar ook dat de ruimte prikkelend, uitdagend en uitnodigend is voor de kinderen. Daarnaast zijn overzicht, veiligheid en hygiëne belangrijk. Bij de aanschaf van (spel)materiaal en meubilair letten we erop dat het van degelijke kwaliteit is (tegen een stootje kan), kindvriendelijk, ergonomische verantwoord, uitnodigend voor kinderen, veilig, goed schoon te houden is en afgestemd op de doelgroep. Verder zorgen we dat er voldoende spelmaterialen is voor de diverse ontwikkelingsniveaus en ontwikkelingsgebieden waarmee je als pedagogisch medewerkster binnen je groep te maken hebt. Het spelmaterialen sluit aan bij de projecten en is in principe voor de kinderen makkelijk bereikbaar. Er wordt gewerkt met een denkhoeek, taalhoek ontdektafel, bouwhoek, beeldende hoek. Deze hoeken worden bij elk nieuw project aangepast.

- **Regels voor het verlaten van de groepsruimte:**

De peuters spelen in hun eigen stamgroep. Bij bewegingsspelletjes, gymspelletjes, fietsen op de driewieler en klimmen op het klimrek, e.d. spelen zij in de hal van de speelzaal. Dit gebeurt per groep, omdat de ruimte beperkt is. Het vier-ogenbeleid is hier ook van toepassing.

De peuters uit de twee groepen gaan 1 keer per week de peuters gymmen in de gymzaal van de basisschool. Dit gaat onder begeleiding van een medewerker van Spurd en een pedagogisch medewerker. De 2^e Pm-er is op de locatie aanwezig en kan evt. administratieve taken, intakegesprekken, voorbereidingen, ed. uitvoeren.

Bij het buitenspelen, dat meestal aan het eind van de ochtend plaats vindt gaan we wel met de 2 groepen tegelijk naar buiten. Buiten is een afgeschermd speelplaats waar rondom een hek is geplaatst. Hierbinnen zijn diverse veilige speeltoestellen en een zandbak. Tevens kan gebruik gemaakt worden van de fietsjes die in het schuurtje staan. Bij het ophalen staat er altijd een pedagogisch medewerkster bij de poort van het hek. De andere pedagogisch medewerksters staat verspreid over van het speelterrein Er staat ook altijd iemand bij de glijbaan. Zo kunnen we goed overzicht houden op de peuters.

Bij sommige projecten is het mogelijk dat wij in de buurt van de speelzaal met de peuters op stap gaan. Wij gebruiken dan de life-lijn en nemen voor de jongste peuters een bolderkar mee. Ook gaat er voldoende begeleiding mee, 4 volwassenen per groep van 16 peuters.

Als wij op schoolreisje gaan, begeleid 1 ouder, 2 peuters. Wij vragen vooraf schriftelijke toestemming aan de ouders. Het vervoer vindt plaats met een bus. Hierin zitten gordels. Elk kind moet in de gordel. De pedagogisch medewerkster heeft de gehele leiding. We nemen als voorzorg ook de EHBO kist mee, die jaarlijks wordt gecontroleerd. Er wordt een extra schoolreisjesverzekering afgesloten voor deze dag.

Ook de telefoonnummers van de ouders worden meegenomen, zodat er gebeld kan worden bij calamiteiten. De peuters krijgen een kaartje opgespeld (met veiligheidssluiting), hierop staat de naam van peuter + telefoonnummer van de leiding.

3.4 Groepsregels

Elke groep kent vaste regels. Het hanteren van vaste regels en het stellen van grenzen biedt de kinderen structuur, overzicht, houvast en daardoor veiligheid. Daarnaast behoeden ze kinderen voor onveilige situaties. We vinden het belangrijk dat de regels duidelijke en functioneel zijn. Gezien het feit dat de groep een dynamisch geheel is, moeten de regels wel regelmatig getoetst worden op hun functionaliteit, en waar nodig bijgesteld of aangepast.

Bij het hanteren van de regels stellen de pedagogisch medewerksters zich consequent op. We leggen de nadruk op het belonen van positief gedrag, door bijvoorbeeld complimentjes te geven of te knuffelen.

In plaats van het corrigeren van negatief gedrag.

Indien nodig echter wordt ten opzicht van een kind bij het overtreden van regels corrigerend opgetreden. Daarbij wordt steeds rekening gehouden met wat het kind wel of niet begrijpt en aan kan gezien zijn leeftijd, niveau en karakter. Vaak is een waarschuwing al voldoende. Blijkt echter dat meerder keren waarschuwen niet voldoende is dan wordt het kind meestal even uitgesloten van de activiteit waar hij of zij mee bezig is, bijvoorbeeld door 't kind even apart aan de tafel te zetten. Er wordt bij ons niet lijfelijk (bijvoorbeeld d.m.v. slaan) of anderszins op een wijze die het kind schade kan berokkenen (bijvoorbeeld door algehele afzondering) "gestraft". Verder vinden we het belangrijk dat de "straf" kortdurend is. In de beleving van kinderen in deze leeftijd duren bijvoorbeeld 5 minuten langer dan voor een volwassenen.

Als je de periode te lang laat duren zijn ze alweer met hele andere dingen bezig waardoor de "straf" ook geen effect meer heeft, omdat het kind niet meer aansluit bij hetgeen is voorgevallen. Ook wordt er altijd even "nagepraat" en wordt het weer even "goedgemaakt" zodat kind en pedagogisch medewerkster of de kinderen onderling weer op een positieve manier met elkaar verder kunnen.

We beseffen dat kinderen op deze leeftijd de regels niet overtreden om de boel dwars te zitten, maar omdat ze zichzelf nog als het middelpunt van hun wereld beschouwen en daarin geen rekening houden met anderen. De vorming van het geweten is nog in volle ontwikkeling. Deze ontwikkeling zet zich nog door nadat de kinderen al van PSZ af zijn.

3.5 a De individuele ontwikkeling van het kind

In de periode dat de kinderen bij ons op de PSZ zitten maken ze een enorme ontwikkeling door op lichamelijk, motorisch, verstandelijk, emotioneel en sociaal gebied. Tegen de tijd dat de peuter naar de basisschool zal gaan is het uitgegroeid tot een wezentje dat al behoorlijk zelfstandig denkt en handelt.

De ontwikkeling van de kinderen verloopt niet op ieder deelgebied even snel en vervolgens vast patroon. Het ene kind is snel op motorische terrein, terwijl een ander kind in dezelfde leeftijd meer bezig is met de taalontwikkeling.

Wij vinden het belangrijk het kind de ruimte te bieden zich naar z'n eigen aard en in zijn eigen tempo te ontwikkelen.

De PSZ heeft tot taak om de algehele brede ontwikkeling van alle kinderen te stimuleren. Dit heeft betrekking op zowel de motorische ontwikkeling, als op de sociaal emotionele en de cognitieve ontwikkeling.

Dit doen we door:

- Vanuit een duidelijk pedagogisch kader doelbewust met de ontwikkeling en begeleiding van het kind bezig te zijn.
- Op een gerichte, bewuste en herkenbare wijze uitnodigende speelsituaties te creëren.
- Passend speelmateriaal op een vaste plaats aan te bieden en ruimtes uitdagend en stimulerend in te richten.
- Actief in te spelen op wat het kind aangeeft.
- Het aanbieden van activiteiten die aansluiten bij de behoeften
- Individuele en groepsgerichte aandacht.
- Het aanbieden van een taalstimuleringsplan en bewegingsactiviteiten.

Emotionele veiligheid is voor de kinderen een basisvoorwaarde om tot ontwikkeling te komen. Dit wordt bereikt door de kinderen een eigen veilig plekje aan te bieden binnen de ruimte. Ieder kind heeft zijn eigen plaatje op de bank, zijn eigen beker en eigen tas.

Omdat ieder kind uniek is, ontwikkelt ieder kind zich op eigen unieke manier.

De pedagogisch medewerksters bieden de kinderen hiervoor de ruimte.

Alle materialen in de binnenruimte hebben een vaste plek, de ruimte is overzichtelijk ingedeeld waardoor ieder kind te allen tijde (oog)contact met de pedagogisch medewerker kan maken.

Wij vinden het belangrijk dat een kind wordt opgevangen door beroepskrachten die het kind kent.

De PSZ werkt samen met basisschool 't Carrousel. In het kader van de uitwisseling verlaten de kinderen de groep om in een andere ruimte deel te nemen aan een activiteit. Andersom komen de kleuters van de basisschool op visite bij de groep om ons bijvoorbeeld een liedje te laten horen.

3.5b Motorische ontwikkeling

Voor jonge kinderen is de ontwikkeling van de motoriek van groot belang. Door het oefenen van de motoriek leren ze de mogelijkheden en de beperkingen van hun eigen lichaam en de omgeving kennen. Om de lichamelijke ontwikkeling te stimuleren krijgen de kinderen de ruimte om zowel binnen als buiten bezig te zijn met bewegen.

De motorische ontwikkeling is onder te verdelen in grove motoriek (lopen, kruipen, klimmen, klauteren, glijden, springen e.d.) en fijne motoriek (puzzelen, kleuren, plakken e.d.).

Voor de ontwikkeling van de grove motoriek is ruimte nodig waar de kinderen zich vrij kunnen bewegen. De ideale ruimte vinden zij buiten. Zolang het weer het toelaat spelen de peuters buiten. Bij slecht weer kunnen we in de hal spelen of gebruik maken van de gymzaal van de basisschool. Op dinsdagochtend komt er een vakdocent (Spurd) gymles geven aan de peuters in de gymzaal van de basisschool.

De ruimte moet het kind uitnodigen om te exploreren. Wij helpen het kind zijn mogelijkheden te ontdekken onder supervisie van volwassenen die weten wat het kind aan kan en de helpende hand bieden.

De grove motoriek wordt ontwikkeld door gebruik te maken van speelmaterialen als fietsen, loopauto's, loopklossen, stepjes, glijbaan, kruiptunnel, klim- en klautermateriaal e.d..

De ontwikkeling van de fijne motoriek wordt gestimuleerd door de volgende materialen: blokken, puzzels, duplo, tekenen, plakken, knippen, verven, kleien, vingerspelletjes e.d.. Bij het aanbieden van het materiaal houden we rekening met de mogelijkheden van de peuters. Hoe jonger de peuter, hoe grover en groter het materiaal. Peuters leren bijvoorbeeld eerst scheuren en pas later knippen. Aanvankelijk werken de peuters met één soort materiaal of passen ze slechts één techniek toe.

Bij het zelf aan- en uittrekken van bijvoorbeeld schoenen en jas worden motorische vaardigheden geoefend.

De kinderen leren hun eigen lichaam kennen door in alle opzichten "de ruimte" te krijgen. Om het lichaamsbesef te bevorderen worden regelmatig zintuiglijke spelletjes zoals horen, zien, ruiken en voelen, met peuters gedaan. Ook wordt gebruik gemaakt van liedjes en opzegversjes waarbij delen van het lichaam aangewezen kunnen worden, zoals "Dit zijn mijn wangetjes". Knuffelen, stoeien en kietelen bevorderen ook het lichaamsbesef.

Voor de meeste kinderen is de periode op de peuteropvang ook de tijd waarop ze zindelijk worden. Er zijn vaste tijden van naar de wc gaan of op het potje gaan. De groep heeft hierbij een voorbeeldfunctie, het individuele kind wordt "vanzelf" opgenomen in de dagelijkse routine.

3.5 c Sociaal-emotionele ontwikkeling

De sociaal-emotionele ontwikkeling behelst diverse ontwikkelingsgebieden zoals:

- Het verwerven van zelfvertrouwen
- Het leren omgaan met emoties
- Leren rekening houden met anderen

Het zelfvertrouwen van kinderen wordt vergroot door het kind kleine opdrachten te geven die passen bij zijn ontwikkelingsniveau, zodat hij kan ervaren wat hij al kan. Daarnaast bieden we hulp bij de dingen die hij nog net niet zelf kan en prijzen we hem als hij het goed doet.

Door vooral complimentjes en opbouwende kritiek te geven, wordt een positief zelfbeeld bij een peuter ontwikkeld.

Dagelijks stimuleren we de zelfredzaamheid, zoals zelf handen wassen, jas aantrekken, puzzel maken en zelf opruimen. Door positief in te gaan op verschillende emoties, zoals blijdschap, verdriet, boosheid en angst leren de kinderen hun eigen gevoelens kennen, om te gaan met die gevoelens en leren ze die gevoelens duidelijk te maken aan anderen. De gevoelens van de peuters worden serieus genomen en er wordt naar hen geluisterd en meegeleefd. Bij boosheid benaderen we de peuter positief, we leren de peuter wat wel en wat niet kan, waar de grens ligt.

Heel kleine kinderen spelen nog niet met elkaar, maar naast elkaar. Contact met andere kinderen is vaak toeval. Een peuter moet nog leren in groepsverband te spelen en te delen. Hij leert dit niet alleen door stimulering van de pedagogisch medewerkster maar ook doordat hij andere kinderen ziet spelen.

Omdat hij nog niet goed weet wat samenspelen is, ontstaan er vele conflicten.

Bij ruzies tussen de kinderen onderling zal de leidster zich aanvankelijk op de achtergrond houden, maar wel de zaak aandachtig volgen. Dreigt het conflict uit de hand te lopen dan neemt ze de betreffende kinderen even apart. Als beide hun “verhaal” hebben gedaan dan wordt er “sorry” gezegd en kunnen ze weer verder spelen. We leren kinderen om respect te hebben voor elkaar en om samen te delen.

Wanneer meer kinderen gelijktijdig met hetzelfde willen spelen dan moeten zij of samedoen of wachten tot de ander uitgespeeld is.

3.5 d Cognitieve ontwikkeling

Peuters leren door te spelen. Hun spelen is leren, hun leren is spelen. Tijdens het spelen doen de kinderen ervaring op en leren ze zelf oplossingen te bedenken voor de problemen die ze tegen komen. Door middel van puzzels, spelletjes, voorlezen, kringgesprekken en het benoemen van kleuren, vormen en getallen wordt het denkvermogen gestimuleerd.

De thema's uit Piramide spelen hierbij een grote rol. Door vanuit een thema te werken houden we de aandacht van de peuters op één zaak gericht. We leren de peuters op deze manier begrippen en de samenhang tussen de aangeleerde begrippen te begrijpen en te onthouden.

We helpen de peuters met het leren waarnemen, sorteren en ordenen.

Een belangrijk onderdeel van de cognitieve ontwikkeling is de taalontwikkeling.

Voor de taalontwikkeling is de taalomgeving van groot belang.

Een goed verlopende taalontwikkeling wordt mogelijk gemaakt door de permanente interactie tussen kind en volwassene en de feedback die de meer ervaren spreker geeft op het gebrekkige taalgebruik van het jonge kind.

Jonge kinderen genieten van verbaal contact en hebben een natuurlijke drang om hun woordenschat te vergroten. We verbeteren de peuters niet wanneer ze iets verkeerd zeggen, maar we tonen in de feedback hoe het moet. De pedagogisch medewerkster verwoordt zoveel mogelijk de lichaams- en gesproken taal van het kind, luisteren naar hem en geven positieve reacties.

Tijdens de zowel individuele als groepsgerichte aandacht wordt de taalspraakontwikkeling gestimuleerd. In de kring praten we over een bepaald thema. De ouders worden via een themabrief op de hoogte gebracht van het thema waarmee we op dat moment bezig zijn.

Hierin staan ook de woorden die we met de kinderen oefenen. Zo kunnen de ouders thuis met hun kinderen verder oefenen. Alle kinderen krijgen hetzelfde taalaanbod, afgestemd op hun niveau, met uitbreiding van nieuwe woorden. Kinderen die moeite hebben met het verwerven van bepaalde nieuwe begrippen en anderstalige kinderen krijgen extra individuele hulp van de tutor.

3.5 e Ontwikkeling van het kind en mentorgesprekken

Op peuterspeelzaal Overwhere wordt systematisch de ontwikkeling van de peuters gevolgd en vastgelegd. Wij gebruiken hiervoor het peutervolgsysteem van Piramide, ontwikkeld door Cito. Deze bestaan uit observaties en toetsingen. De toetsing vindt zoveel mogelijk in de stamgroep plaats. Lukt dit niet, dan kan worden besloten om de toetsing in het kantoor te doen. Dit gebeurt op een tijdstip dat de peuters in de kring /of aan tafel zitten en wanneer er 2 pedagogische medewerksters en een volwassene(vrijwilligster/stagiaire) op de groep staan.

Er wordt gewerkt met een overdrachtsformulier voor de basisschool/ evt. buitenschoolse opvang. Deze wordt aan de ouders gegeven, zodat zij deze zelf kunnen geven aan de basisschool/buitenschoolse opvang waar het kind naartoe gaat. De basisschool / B.S.O kan ook informatie opvragen. Dit gaat alleen in overleg en met toestemming van de ouders.

Met de basisschool 't Carrousel, waarmee wij samenwerken is er ook een "warme" overdracht van de kinderen.

Er is een doorlopende ontwikkelingslijn met deze basisschool. Projecten worden op elkaar afgestemd en er is regelmatig overleg over de projecten, feesten, kind besprekingen en evt. gezamenlijke activiteiten/ ouderavonden.

Vanuit aanpassingen in de Wet- en regelgeving voor kinderopvang krijgt iedere peuter op de peuterspeelzaal een mentor (de contactpersoon voor gesprekken en overdracht) toegewezen. Voor de ouders en binnen de organisatie is zo duidelijk wie het aanspreekpunt is (U kunt natuurlijk altijd bij alle pedagogisch medewerkers van de groep terecht)

Ieder kind heeft een eigen mentor. Tijdens de intake wordt verteld wie de mentor van het kind is. Elke pedagogisch medewerker let op een aantal kinderen in het bijzonder. De mentor volgt hoe het kind zich ontwikkelt, observeert en brengt hierover verslag uit aan de ouders. Ze bouwt een goede vertrouwensrelatie op met het kind en de ouder(s), zodat zij zich emotioneel veilig voelen op de peuterspeelzaal. De mentor kan talenten in de kinderen ontdekken en laten groeien.

Een mentor signaleert (potentiele) ontwikkelingsproblemen. Op deze manier kan er door beroepskrachten en/of andere professionals van binnen of buiten de peuterspeelzaal vroegtijdig en adequaat passend (extra) ondersteuning worden geboden.

Bij de peuterspeelzaal Overwhere hebben we het mentorschap en het voeren van gesprekken als volgt georganiseerd :

- A. De peuters worden toegewezen aan een mentor (vast teamlid op de groep). Deze mentor is de contactpersoon voor gesprekken en overdracht.
- B. Bij haal en brengmomenten heeft de mentor regelmatig contact met de ouders/verzorgers.
- C. De mentor evalueert de wenperiode (na ongeveer 3 maanden) met de ouders. Zij legt dit vast in een verslag.
- D. Na de observatie/toetsing bespreekt de mentor de resultaten met de ouder/verzorger (rond de derde verjaardag van de peuter en bij 3 jaar en 10 maanden).
- E. De mentor bespreekt met de ouder/verzorger het overdrachtsformulier voor de basisschool/buitenschoolse opvang.
- F. Bij wisseling van de reguliere groep naar de peuter plusgroep wordt er aandacht besteed aan de nieuwe situatie van het kind en de informatie doorgegeven aan de desbetreffende nieuwe mentor.

3.6a Het signaleren van problemen

We vinden het belangrijk ieder kind qua ontwikkeling en gedrag te blijven volgen en onze bevindingen, eventueel middels een aparte afspraak, met ouders te bespreken. (zie 2.1)

Het kan zijn dat op een bepaald moment bij een kind een probleem constateren.

Dit signaleren we bijvoorbeeld doordat het kind zich anders gaat gedragen of een terug val of stagnatie heeft in de ontwikkeling.

Vaak zijn dergelijke problemen van tijdelijke aard en is de oorzaak duidelijk aanwijsbaar, bijvoorbeeld een verhuizing of de komst van een broertje of zusje. Ook een goede uitwisseling van informatie tussen ouders en pedagogisch medewerkers en extra aandacht en begrip voor het betreffende kind kunnen we dergelijke situaties met elkaar over het algemeen goed opvangen en zal het kind naar verloop van tijd weer normaal kunnen functioneren.

In sommige situaties echter blijken de problemen niet zonder meer op te lossen of zijn de oorzaken niet zo herkenbaar. In dergelijke gevallen observeren we het kind en wisselen onze bevindingen uit met ouders naaste collega's en de directrice in de hoop een oplossing en juiste benadering van het kind te vinden. Mochten we van mening zijn dat er een externe deskundige geraadpleegd dient te worden, dan zullen we dit met de ouders van het kind bespreken. De ouder kan dan zelf deskundige hulp inschakelen, of er kan met toestemming van de ouder door iemand van de PSZ contact gezocht worden.

Tevens werken we ook samen C.J.G. Zij kunnen adviseren om een logopediste, pedagoge of bewegingsconsulent bij de peuterspeelzaal langs te laten komen om het kind te observeren en te begeleiden. Zij geven advies en ondersteunen de pedagogisch medewerkster met de begeleiding van het kind. Het is ook mogelijk dat de logopediste/pedagoog/bewegingsconsulent bij de ouders thuis komen kijken en tips komen geven over de stimulering van de ontwikkeling van uw kind. We zullen altijd in overleg en met toestemming van de ouders handelen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van ons protocol.

3.6b Vermoeden huishoudelijk geweld en kindermishandeling.

Het kan voorkomen dat er zorgen zijn om een kind, waarbij er vermoedens zijn van kindermishandeling. Zorgen omtrent de ontwikkeling of het gedrag van een kind bespreken wij altijd eerst met de ouders van het kind. Peuterspeelzaal Overwhere gaat zeer zorgvuldig om met dergelijke situaties en handelt conform interne afspraken en een stappenplan. In het belang van het kind hebben de medewerkers van peuterspeelzaal Overwhere een meldingsplicht om vermoedens kenbaar te maken. Als er sprake is van ernstige vermoedens van kindermishandeling, kan contact worden opgenomen met Veilig Thuis.

Het kan ook voorkomen dat een ouder zich zorgen maakt over de manier waarop een pedagogisch medewerkster met zijn/haar kind of andere kinderen op de groep omgaat.

Het is belangrijk dat deze zorgen worden besproken met de betrokkene en de leidinggevende van de peuterspeelzaal. Wij streven naar een open sfeer en een open houding om dergelijke zorgen of klachten te bespreken. Peuterspeelzaal Overwhere heeft procedures waarin de stappen beschreven staan die bij (dergelijke) zorgen of vermoedens worden genomen.

Deze procedures kunt u inzien op de website (www.peuterspeelzaaloverwhere.nl) of opvragen bij de leidinggevende. Onze organisatie heeft een aandacht functionaris in dienst. Zij archiveert en registreert alle vermoedens van kindermishandeling en huiselijk geweld binnen de peuterspeelzaal.

3.7 Ondersteuning pedagogisch medewerkers

Medewerkers worden periodiek bijgeschoold op zowel pedagogisch gebied als ook op hun vaardigheden m.b.t. communicatie, brandpreventie, ongevallen, enz.

Tijdens teamvergaderingen is er altijd aandacht voor de omgang met en ontwikkeling van kinderen en de specifieke problemen die de pedagogisch medewerkers daarin ervaren. Ondersteuning is in eerste instantie binnen het team. Er kan ook deskundige hulp worden ingeschakeld.

Via het Centrum voor Jeugd en Gezin is er voor de pedagogisch medewerkers een vraagbeantwoording beschikbaar. Op de speelzaal wordt er 1 x per maand met het C.J.G. kinderen besproken, In samenspraak met de pedagogisch medewerkers kan er extra hulp worden ingeschakeld. Een logopediste, pedagoog of een bewegingsconsulent komt dan observeren in de groepen en geven evt. tips.

3.8a Wenbeleid

Ouders/verzorgers kunnen hun kind vanaf 1 jaar op de peuterspeelzaal inschrijven. Dit kan op de peuterspeelzaal, telefonisch, of digitaal via de website. Een enkele keer komen zij voorafgaand aan de aanmelding kijken of zij hun kind op peuterspeelzaal Overwhere willen gaan inschrijven.

Als het kind na inschrijving aan de beurt is worden de ouders/verzorgers 2 a 3 weken van te voren gebeld. Met de desbetreffende pedagogisch medewerkster wordt een intakegesprek afgesproken.

Er zullen max. 2 peuters tegelijk komen wennen.

De eerste periode moeten het kind en pedagogisch medewerkster elkaar leren kennen. Het kind heeft tijd nodig om zich veilig en vertrouwd te gaan voelen in de groep. Het moet zich de gang van zaken en de regels eigen maken. Hiervoor tonen we begrip, begeleiden het kind hierin en hanteren de regels niet zo strikt als misschien bij andere kinderen. Hoe lang de gewenningsperiode duurt, verschilt per kind.

De pedagogisch medewerkers laten de kinderen altijd zien dat de ouder weggaat en geven ruimte voor boosheid of verdriet. Aan de ouders wordt verteld dat het heel belangrijk is voor hun vertrouwen van hun kind om op tijd hun kind op te halen.

Afhankelijk van het kind, de situatie, manier van huilen, kijken de pedagogisch medewerkers het even aan, maar zij laten het kind niet te lang huilen. Er kan worden afgesproken, dat de tijd dat het kind alleen in de peuterspeelzaal is, langzaam wordt opgebouwd. Een enkele keer kan de ouder een gedeelte of dagdeel meedraaien om het kind te laten wennen. Samen met de ouders proberen de pedagogisch medewerkers een vertrouwende omgeving te creëren waarin het kind zich veilig voelt en fijn kan spelen.

We streven ernaar bij het brengen en halen met de betreffende ouders intensief contact te onderhouden om de ervaringen uit te wisselen en aan te geven hoe het gaat in de groep.

Hierbij zullen we altijd eerlijk zijn en het ook aangeven als het kind er moeite mee heeft.

Mocht blijken dat het kind erg veel moeite heeft met het wennen, dan zullen we in een apart gesprek met de ouders en eventueel in aanwezigheid van de directrice, onze bevindingen bespreken. Tevens spreken we dan met elkaar af op welke manier en hoe lang we het nog zullen blijven proberen.

Blijkt dat het kind ondanks onze inspanningen echt niet kan aarden op de PSZ, dan zal in overleg met de directrice besloten worden de opvang op de PSZ (voorlopig) te beëindigen.

Als blijkt dat de reguliere peuter een Peuter Plus plek nodig heeft, dan zal de peuter in overleg met de ouders naar de Peuter Plus groep worden geplaatst. De peuter zal een aantal keren op de Peuter Plus groep komen wennen, alvorens plaatsing.

3.8b Intakebeleid:

Ouders worden geïnformeerd over het Peuter Plus programma, het pedagogisch beleid en de regels van de peuterspeelzaal.

Tijdens de intake wordt aan de hand van het intakeformulier gesproken over:

- De samenstelling van het gezin en de plaats van het kind daarin.
- De thuis(talen) die in het gezin worden gesproken.
- Opleiding van de ouders (taalvaardigheid in het Nederlands)
- Ontwikkeling en – kind kenmerken.
- Bijzonderheden in de ontwikkeling.
- Gezondheid en bijzonderheden daarin.
- Bespreken van de voorwaarden bij plaatsing in de Peuter Plusgroep

Er gelden een aantal voorwaarden voor de extra ondersteuning in de Peuter Plusgroep:

- Uw kind komt op dit moment in aanmerking voor extra dagdelen bij de peuterspeelzaal (deze extra dagdelen worden betaald door de gemeente);
- De plaatsing geldt voor dagdelen, niet voor hele dagen;
- Meer dagdelen plaatsing geldt voor een half jaar, daarna volgt een evaluatie en verlening van aantal of vermindering van aantal dagdelen;
- De plaatsing kan veranderd worden naar 3 of 4 dagdelen per week, dit wordt bepaald in overleg met jeugdverpleegkundige, logopedie, pedagogisch medewerkster en de ouder;
- Er wordt verwacht dat u als ouder actief deelneemt aan 2 workshops per jaar aangeboden bij de peuterspeelzaal;
- Op verzoek van de pedagogisch medewerkster kan het mogelijk zijn om 2 x per jaar een dagdeel in een project mee te draaien;
- Aanwezig zijn bij het mondeling introduceren van de piramidethema's. Thema's en belangrijke mededelingen/data kunt u lezen op het informatiebord in de gang en per mail;
- Aanwezig zijn bij voorlees bijeenkomsten in samenwerking met de bieb. Deze zijn gecombineerd met boekenshow. De ouders krijgen informatie over de boeken van de bibliotheek. De peuters worden voorgelezen en er worden liedjes gezongen en verwerkingsactiviteiten gedaan (1x per jaar tijdens de voorleesdagen);
- Dat ouders boekjes voorlezen aan hun kind;

- Hulp bij projecten o.a. in het meezoeken naar materialen voor de projecten, begeleiden van uitjes/activiteiten
- Mocht uw kind meerdere keren niet verschijnen bij de peuterspeelzaal, dan wordt door de peuterspeelzaal contact opgenomen met de gemeente en jeugdgezondheidszorg. Mogelijk vervallen dan de extra dagdelen;
- De jeugdverpleegkundige neemt contact op (in samenspraak met de peuterspeelzaal) als het niet lukt om aan de bovenstaande voorwaarden te voldoen.

3.8c Ouderbetrokkenheid

Ouders kunnen het schoolsucces van hun kind versterken. Een goede samenwerking tussen ouders en peuterspeelzaal is daarbij een voorwaarde.

In de communicatie met ouders zijn de uitgangspunten: vertrouwen, openheid en de tijd nemen voor elkaar.

Een open houding met respect voor de diversiteit en mogelijkheden van de ouders.

Belangrijk zijn ook de informele momenten waarin pedagogisch medewerkers hun “kansen grijpen” om met ouders actief in gesprek te raken.

Het belang van ouderbetrokkenheid wordt besproken. Samen wordt gekeken naar de mogelijkheden van de ouders.

3.8d Communicatie met de ouders:

Er zijn een aantal vaste momenten voor gesprekken met ouders.

- Aan het eind van de wenperiode, 4-6 weken na plaatsing.
- Na het invullen van het kind-volginstrument.
- Wanneer een kind naar de basisschool vertrekt, vindt er een eindgesprek plaats.

Daarnaast zijn er rondom het halen en brengen voldoende gelegenheid voor het uitwisselen van informatie.

Voor onderwerpen die niet geschikt zijn om te bespreken tijdens de haal-brengmomenten kan een afspraak gemaakt worden door de ouders/pedagogisch medewerkers.

In de jaarplanning van de peuterspeelzaal staan de projecten en activiteiten voor een heel schooljaar vast.

3.8e Gehandicapte kinderen op de peuterspeelzaal

Indien er een verzoek binnenkomt om een kind met een handicap op de peuterspeelzaal te plaatsen, wordt dat per kind bekeken. In overleg met de pedagogisch medewerkers wordt nagegaan of en zo ja in welke groep het kind het beste geplaatst kan worden. Er wordt altijd een proefperiode van twee maanden afgesproken, waarna met de ouders en eventueel andere instanties bekeken wordt, of het verblijf op de peuterspeelzaal voor het betreffende kind en voor de andere kinderen voor de groep goed verloopt, en onder welke condities het kind kan blijven ofwel dat het kind niet op zijn plaats is op de peuterspeelzaal.

In dat geval wordt er bekeken waar het kind beter op zijn plaats zal voelen.

3.9 Oudercommissie

Bij peuterspeelzaal Overwhere werken wij samen met de oudercommissie.

Bij de opvang van kinderen draait het immers niet alleen om het kind maar ook om de wensen van de ouders met betrekking tot hun kinderen.

Zij houden zich bezig met:

- de kwaliteit van het uitvoerend werk op de peuterspeelzaal te bewaken.
- namens ouders invloed uit te oefenen op het beleid van de peuterspeelzaal
- de betrokkenheid van ouders te stimuleren
- de communicatie tussen het personeel en ouders en tussen ouders onderling te bevorderen

De oudercommissie bestaat uit ouders die op vrijwillige basis een bijdrage leveren aan het beleid dat op de peuterspeelzaal gevoerd wordt door adviezen te geven.

De oudercommissie heeft wettelijke adviesbevoegdheden.

Zo mag de oudercommissie advies uitbrengen over:

- voorgenomen besluiten met betrekking tot de uitvoering van het kwaliteitsbeleid.
- voedingsaangelegenheden.
- het algemene beleid op het gebied van opvoeding.
- veiligheid en gezondheid.
- openingstijden.
- beleid met betrekking tot spel- en ontwikkelingsactiviteiten.
- vaststelling of wijziging van een klachtenregeling.
- de wijziging van de prijs van de peuterspeelzaal

Het reglement van de oudercommissie is te lezen op de website van de peuterspeelzaal;

www.peuterspeelzaaloverwhere.nl

4 De Piramide methode

Voor- en vroegschoolse Educatie (VVE)

Onze visie op VVE

De kern van onze pedagogische visie is ontwikkelen en staat voor groei, vooruitgang en vorming. Een kind wil niets liever dan groot worden en is van nature nieuwsgierig en actief. Door initiatieven te nemen en mee te doen ontdekken kinderen spelenderwijs de ‘grote mensen wereld’ en proberen ze deze te begrijpen. Bij PSZ Overwhere staat de peuter centraal. In de peuterspeelzaal is een verruimd aanbod waardoor de peuter de mogelijkheid krijgt zich spelenderwijs verder te ontwikkelen. Ieder kind heeft de drang zich te ontwikkelen en doet dat op zijn eigen manier, op basis van aanleg en temperament. Daarnaast ontwikkelen kinderen zich in relatie tot hun omgeving. Er is aandacht voor de algemene brede ontwikkeling van de individuele peuter op verschillende gebieden en er is specifieke aandacht voor de taalontwikkeling omdat deze cruciaal is voor het verwerven van de opvoedingsdoelen. Onze algemene visie hebben wij verder vertaald naar een visie op het gebied van VVE. Ons uitgangspunt is, dat alle kinderen gelijke kansen verdienen. Om dit te bereiken is een versterkt (taal) aanbod voor kinderen met een (taal) achterstand van groot belang. Alle kinderen worden extra gestimuleerd door ons, maar kinderen die meer aandacht nodig hebben worden binnen de VVE-dagdelen extra gestimuleerd in hun ontwikkeling door de extra aandacht van de pedagogisch medewerker.

VVE wordt door ons uitgevoerd op onze Peuter Plus groep. Om ervoor te zorgen dat er voldoende rekening wordt gehouden met de ontwikkeling per kind, zorgen we dat er gestructureerd gewerkt wordt op basis van het VVE programma Piramide. Op onze reguliere groep werken we met een “light” versie van de Piramide methode.

VVE, werken met een doelgerichte planning

Onze PSZ hanteert een jaarrooster waarop aangegeven is welke VVE thema’s gedurende het jaar aan bod komen. Per thema wordt het VVE-activiteiten aanbod in een weekplanning weergegeven. In alle thema’s is aandacht voor de brede ontwikkeling van de kinderen. Kinderen worden gevolgd en gestimuleerd in sociale vaardigheden, de motorische, creatieve en cognitieve ontwikkeling. De weekplanning dient als leidraad voor het activiteiten aanbod, maar kan waar nodig gedurende de week bijgesteld worden, wanneer blijkt dat een activiteit meer of minder aandacht nodig heeft. De planningen worden ook in de teamvergaderingen geëvalueerd en waar nodig bijgesteld voor de toekomst.

VVE, het aanbod

De peuters komen 3,4 of 5 dagdelen. Het aantal dagdelen wordt in overleg met CJG, de pedagogisch medewerksters en ouders bepaald. Wat heeft het kind nodig. Maatwerk is hierbij belangrijk.

Vanuit de visie ‘kansen zien, kansen grijpen’ wordt continu ingespeeld op de natuurlijke leerdrang van de kinderen. Dankzij de vakkennis van de pedagogisch medewerker ziet zij kansen tijdens de dagelijkse routines zoals tijdens het buiten spelen, het verzorgen, aan tafel of tijdens vrij spel. Kansen om te praten, te onderzoeken, grapjes te maken, het kind iets te leren; op alle terreinen. Als een kind achterloopt met taalontwikkeling, zal de pedagogisch medewerker bijvoorbeeld iedere kans aangrijpen om bepaalde woorden te oefenen en samen te praten.

Daarnaast creëren pedagogisch medewerkers ook kansen door het gericht aanbieden van activiteiten. Deze activiteiten worden aangekondigd d.m.v. de dagritme kaarten waardoor de kinderen precies weten wat geweest is en wat nog komen gaat aan activiteiten. Na de spelinloop biedt de pedagogisch medewerker bijvoorbeeld **preventieve tutoring** aan. Met 1 of 2 VVE peuters wordt extra aandacht besteed aan datgene waar ze moeite mee hebben. Dit kan een taal- of rekenactiviteit zijn of

bijvoorbeeld een activiteit die de motorische ontwikkeling of de sociaal-emotionele ontwikkeling ondersteunt.

Deze tutoring wordt preventief genoemd omdat deze voorbereidt op de thematische groepsexploratie die even later plaatsvindt. Het activiteitenaanbod is gevarieerd en sluit aan bij de belevingswereld van de peuter. De activiteiten komen vanuit de geplande activiteiten (zie themaplanning Piramide), daarnaast stimuleert de pedagogisch medewerker dus tijdens de dagelijkse routines.

- Op het gebied van de **taalontwikkeling** kan je hierbij denken aan het oefenen van de themawoorden door het zingen van het themaliedje, het lezen van het themavorleesboek of het spelen met de verteltafel. Ook gebruiken we twee koffertjes waar de twee prentenboeken inzitten van het project. Hierin zitten allerlei spullen die in de boeken voorkomen, zodat we het kunnen laten zien en eventueel kunnen uitspelen.
- Op het gebied van de **rekenontwikkeling** kan het gaan om het oefenen met het sorteren of ordenen van thema materialen zoals kralen, autootjes of dieren. Ook kan je hierbij denken aan het maken van een thema puzzel, het zingen van telliedjes, het doen van gezelschapsspelletjes waarbij kinderen leren omgaan met een dobbelsteen en stappen zetten op een spelbord. In de leeshoek bieden we tevens thema boeken aan waarin rekenopdrachten staan zoals tellen, het herkennen en benoemen van vormen, etc.
- Op het gebied van de **motorische ontwikkeling** maken we een onderscheid tussen grof- en fijn motorische ontwikkeling. Binnen het thema 'Dit ben ik' kan je bijvoorbeeld denken aan gerichte grof motorische activiteiten zoals het zingen en uitbeelden van het liedje 'hoofd, schouders, knie en teen' of het doen van een dansje. Op het gebied van de fijne motoriek kan je denken aan knopen en ritsen open en dicht doen, schoenen aan en uit of bijvoorbeeld het omtrekken van de kinderen op een groot vel papier. Maar ook andere activiteiten lenen zich prima voor de motorische ontwikkeling. We spelen met grote kralen van verschillende kleuren en vormen. We tellen, sorteren en rijgen. Iets wat bijvoorbeeld goed is voor de oog-hand coördinatie en voor het groeiende gevoel van orde en nauwkeurigheid. Vanzelfsprekend doen we ook veel met de fijne motorische vaardigheden door te tekenen, gebruik van potloden, scharen.
- Tutoring is bij uitstek zeer geschikt voor vergroting van de **sociaal-emotionele ontwikkeling**. Door individueel of in een hele kleine groep te oefenen, durven de tutorkinderen zich hopelijk meer te uiten in de groepsexploratie of tijdens vrij spel. Hierbij kun je denken aan het meespelen in de huishoek. Deze interactie, waarbij het initiatief bij de kinderen ligt is waardevol en de kinderen moeten de gelegenheid krijgen hierin zelf hun weg te vinden. De pedagogisch medewerker is op de achtergrond aanwezig om de kinderen te begeleiden, te stimuleren en te betrekken bij de interactie. Zij doet dit door middel van het stellen van open vragen, waardoor het kind geprikkeld wordt om na te denken. Doordat de pedagogisch medewerker zelf ook meespeelt, bevordert ze het samenspel en de wederkerigheid in het spel van de kinderen.

De pedagogisch medewerkers stimuleren het competentie- en autonomiegevoel van de kinderen, door kinderen dingen zelf te laten doen en te ervaren en zelf naar oplossingen te laten zoeken. De pedagogisch medewerker benoemt, geeft uitleg, herhaalt en kijkt samen met de kinderen terug op wat ze geleerd hebben en benoemt daarbij nadrukkelijk naar de kinderen wat goed gaat. Wanneer competenties nog aandacht nodig hebben, wordt hieraan tijd besteedt.

Na de preventieve tutoring gaan de kinderen in de kring.

Tijdens deze **groepsexploratie** wordt naast de repeterende activiteiten zoals het goede morgenlied, etc. een thema activiteit aangeboden. Dit is een vervolg op de tutoractiviteit. In de kring wordt bijvoorbeeld aandacht besteed aan het aan- en uitkleden, het sorteren, een themaliedje, etc. Doordat de tutorkinderen de activiteit eerder hebben gedaan, zijn ze hopelijk meer in staat de activiteit te volgen of zelfs mee te doen.

Na de groepsexploratie wordt veelal een **thema activiteit in de kleine groep** aangeboden. Bij de groepssamenstelling wordt goed nagedacht over welke kinderen bij welke activiteit het best samen kunnen werken. Kinderen kunnen immers veel van elkaar leren wanneer niet alle ontwikkelingsniveaus hetzelfde zijn. Het faalangstige kindje zou je wellicht liever in een groepje van gelijk ontwikkelingsniveau zetten. In kleine groepjes kan ook nog **remediërende tutoring** plaatsvinden waarbij opnieuw aandacht wordt besteed aan de ontwikkelingsgebieden waarop de tutorkinderen extra ondersteuning nodig hebben.

VVE, actieve betrokkenheid van de kinderen, verrijking van het spel

Het activiteitsaanbod is betekenisvol. Het sluit aan bij de belevingswereld van de kinderen en wekt de nieuwsgierigheid van de kinderen. Kinderen worden geprikkeld door een uitdagende leeromgeving en zijn enthousiast om deel te nemen. Gedurende het programma worden er nieuwe componenten aan het programma toegevoegd, waarmee het spel van de kinderen verrijkt wordt en de actieve betrokkenheid gestimuleerd wordt.

VVE, het aanbod klimt op in moeilijkheidsgraad en wordt gedifferentieerd.

Het aanbod wordt per thema eenvoudig opgestart, waarna gedurende het thema een opbouw in moeilijkheidsgraad volgt. Het aanbod verschilt per leeftijdscategorie en wordt gedifferentieerd naar ontwikkelingsniveau. De pedagogisch medewerker benadert de kinderen op een bij het ontwikkelingsniveau van het kind passende wijze. De activiteiten worden aan kleine groepjes kinderen aangeboden. Deze groepjes kunnen uit kinderen van gelijk niveau zijn opgebouwd, of bijvoorbeeld juist uit kinderen van verschillend niveau zodat kinderen van elkaar kunnen leren. Kinderen die achter blijven in hun ontwikkeling worden in kleine groepjes of individueel gestimuleerd in de ontwikkeling passend binnen het programma Piramide.

VVE, inrichting van de ruimte

Jonge kinderen willen de wereld om zich heen ontdekken. Vanuit het VVE-programma bieden wij de kinderen een veilige, gestructureerde, stimulerende en betekenisvolle omgeving aan. Op deze wijze bieden we de kinderen meer kansen om nieuwe dingen te leren en vaardigheden op te doen.

Vanuit het VVE-programma worden speelhoeken ingericht waarin specifieke herkenbare activiteiten plaatsvinden, zoals een leeshoek, een autohoek, een bouwhoek of een huishoek. Daarnaast worden er thema-gerichte hoeken ingericht waarin kinderen kunnen spelen, ontdekken, experimenteren en kunnen ontwikkelen, alleen of samen met leeftijdsgenootjes. Bij het thema lente maken we bijv. een bloemenwinkel, waar ze bloemen in de verschillende gekleurde potten kunnen sorteren op kleur, bloemen kunnen tellen ,ed.

De interactie met andere kinderen is zeer leerzaam en wordt gestimuleerd. De pedagogisch medewerker stimuleert het spel van het individuele kind of de groep door zelf ook deel te nemen aan de activiteit. Het kind wordt door de volwassene uitgedaagd initiatieven te nemen, waardoor het kind zich verder ontwikkelt. De inrichting van de verschillende hoeken sluit aan bij de leeftijd, het ontwikkelingsniveau, de interesses, de ervaring en de eigenheid van de kinderen.

De omgeving is taal uitlokkend: speelhoeken en de bakken met materialen worden gelabeld met plaatjes van wat er in hoort, er wordt gebruik gemaakt van dagritme kaarten, daarnaast nemen boeken een belangrijke plaats in onze PSZ in. Op het bord boven de thematafel staat vaak een liedje of versje met bijbehorende plaatjes.

VVE, volgen van de ontwikkeling

Voor het regelmatig en systematisch volgen van de ontwikkeling van ieder kind gebruiken de pedagogisch medewerkers de observatie instrumenten en toetsen van Piramide. (In hfd 3.5a staat beschreven hoe wij dit doen bij alle peuters, ook regulier)

Mentorschap

Iedere pedagogisch medewerker in onze PSZ vervult de rol als mentor van een aantal kinderen. De mentor informeert de betreffende ouders over deze rol, is het vaste aanspreekpunt voor de ouders, draagt zorg voor het afnemen van het peutervolgsysteem, het invullen van observatieformulieren, het bespreken van opvallende ontwikkelingen van het kind tijdens de ouderbespreking en het teamoverleg. (In hfd. 3.5e kunt u meer gedetailleerde informatie lezen over het volgen van de ontwikkeling van de kinderen en de mentorgesprekken.)

Persoonlijke rapportage

De peuters worden in hun ontwikkeling gevolgd door alle pedagogisch medewerkers die in de groep van het kind werkzaam zijn. Bijzonderheden in de ontwikkeling worden besproken en vastgelegd in de persoonlijke rapportage van het kind. De mentor van het kind waakt over deze begeleiding en zorg. (In hfd. 3.6a kunt u meer gedetailleerde informatie lezen over het signaleren van problemen.)

Planmatige begeleiding

Binnen het VVE-programma is aandacht voor de brede ontwikkelingsstimulering van het kind in de grote groep, in de kleine groep en het kind afzonderlijk. In de themaplanning wordt inzichtelijk gemaakt hoe het programma binnen een bepaald thema wordt ingevuld, welke doelen er worden gesteld en op welke wijze er aandacht wordt besteed aan de zorgen en de begeleiding van de kinderen. Binnen Piramide maken wij onderscheid tussen tutoring en pientere kinderen. Indien wenselijk maken we gebruik van een handelingsplan.

Handelingsplan opvallend gedrag

Wanneer het kind belemmerd wordt in de ontwikkeling en er extra zorg of begeleiding nodig is, maakt de mentor dit bespreekbaar binnen het team, waarna in overleg met de ouders externe deskundigheid wordt ingewonnen. Wanneer wij het VTO team inschakelen dan maken wij zelf een observatie. Bij het CJG kunnen we vragen of deze peuter geobserveerd kan worden door een pedagoog of logopediste. Deze maakt vervolgens een verslag en schrijft eventueel een handelingsplan of verwijst door naar een passende instantie. Uiteraard wordt dit eerst met de ouders besproken.

Kind besprekingen

Tijdens de teamvergadering worden de ontwikkelingen van de kinderen besproken en vastgelegd aan de hand van de Piramide observaties. Indien noodzakelijk kunnen de kinderen toegewezen worden aan tutoring of krijgen de kinderen pienter activiteiten aangeboden.

Externe deskundigheid

Indien geconstateerd wordt dat benodigde of passende ondersteuning c.q. begeleiding niet door de pedagogisch medewerkers kan worden geboden zal, met goedkeuring van de ouders, externe deskundigheid ingeschakeld worden .

VVE, evaluatie van de aangeboden begeleiding en zorg

Het VVE-programma wordt opgesteld en uitgevoerd aan de hand van de richtlijnen die voor het betreffende programma gelden. In de teamvergaderingen worden de uitgevoerde programma's geëvalueerd en waar nodig bijgesteld.

Naast het bespreken van het activiteiten-aanbod is er binnen de teamvergaderingen ook ruim aandacht voor de begeleiding en de zorg van het individuele kind. De kind bespreking is een vast agendapunt in de teamvergadering. Hierin wordt de ontwikkeling van de kinderen besproken aan de hand van de observaties. De directrice gaat regelmatig naar een wijkgericht overleg met de verpleegkundigen, andere peuterspeelzaalhouders en mensen van bijvoorbeeld Spurd en de Voorleesexpress. Deze kennis brengt directrice tijdens de teamvergaderingen over op de VVE-PM'ers.

VVE, doorgaande lijn op het gebied van het aanbod

Met de basisschool 't Carrousel, waarmee we samenwerken is er een warme overdracht van de kinderen. De gegevens van het overdrachtsformulier(Cito) wordt aan de basisschool afgegeven. Het eindniveau van taal/rekenen, motoriek en sociale emotionele ontwikkeling van de peuter is bekend bij de basisschool en de school baseert haar aanbod mede hierop (maak dus gebruik van de gegevens uit de overdracht) Ouders hebben hiervoor toestemming gegeven bij aanmelding.

Er kan evt. bij een zorgkind overleg zijn met de ib'er van de school.

Er is een doorgaande ontwikkelingslijn met deze basisschool. We hebben afgesproken dat wij allebei gebruikmaken van dezelfde ontwikkelingsdoelen (SLO doelen) Er zijn duidelijk doelen gesteld; wat moeten de kinderen kunnen bij binnenkomst van de basisschool.

Projecten worden op elkaar afgestemd en er is regelmatig overleg over de projecten, feesten, kind besprekingen en gezamenlijke activiteiten/ouderavonden.

We evalueren jaarlijks de samenwerking van ons overleg.

VVE, onze visie met betrekking tot ouderparticipatie en ouderbetrokkenheid

Bij een visie op kinderen, hoort ook een visie op ouders. Wat is hun rol in de opvoeding en hoe kun je ze betrekken bij het aanbod dat wij als PSZ geven. Respect en vertrouwen over en weer hebben.

Interesse in het karakter en de achtergronden van elk kind afzonderlijk vormen de basis voor de onderlinge verhouding tussen de ouders en onze PSZ. Je moet en kunt als pedagogisch medewerker samen met de ouders, zichtbaar maken tot welke ontwikkeling het jonge kind komt en waar het kind extra aandacht of uitdaging nodig heeft. Hierbij gaan wij respectvol en open met elkaar om op basis van gelijkwaardigheid en uitgaande van de betrokkenheid van ouders en pedagogisch medewerkers. Het kan zo zijn dat niet alle ouders van onze PSZ de mogelijkheid hebben om veel tijd vrij te maken voor de kinderen. Onze pedagogisch medewerkers hebben de kennis en vaardigheden om hiermee goed om te gaan.

Vanuit onze visie richten wij ons hierbij op:

- een hoge mate van één op één contact vanuit de pedagogisch medewerkers met onze ouders;
- in communicatie met ouders een duidelijke uitleg van de WAAROM van ouderbetrokkenheid. Hierin willen wij juist duidelijk maken dat een actieve rol van de ouders bij het leren van hun kinderen essentieel is;
- duidelijke afstemming tussen ons pedagogisch beleid en de begeleiding thuis;
- assistentie van de ouders bij het thuis begeleiden van de kinderen;
- een open en levendig klimaat op onze PSZ waarin iedere cultuur voldoende ruimte heeft;
- een warme en veilige omgeving, waar ook de ouders zich kwetsbaar kunnen opstellen

VVE, ouderactiviteiten en informatie binnen onze PSZ

Ouder themabijeenkomst

Voor aanvang van elk thema organiseren we een themabijeenkomst. Hierin wordt uitleg gegeven over de thema's en laten wij de boeken en materialen zien die wij gebruiken. We zingen de liedjes en doen de spelletjes voor. Ook geven we aan de ouders een huiswerkopdracht mee die zij thuis met hun kind kunnen uitvoeren.

Thema afsluiting samen met de basisschool

Met basisschool 't Carrousel hebben wij soms een thema afsluiting. Daarnaast houden wij één maal in de 2 jaar een ouderavond over Verkeer samen met de basisschool ouders.

Daarnaast worden soms ook op de groep samen met de ouders een thema afsluiting gedaan.

Bijvoorbeeld bij het project Kunst.

Voorleesbijeenkomsten in samenwerking met de Bieb (gecombineerd met een boekenshow)

De ouders krijgen informatie over de boeken van de bibliotheek. De peuters worden voorgelezen en er worden liedjes gezongen en verwerkingsactiviteiten gedaan.

Ouderbrochure

Per thema krijgen de ouders per mail ook een ouderbrochure opgestuurd.

Spelinloop voor ouder en kind

In onze PSZ is er een spelinloop voor de kinderen met hun ouders. In het lokaal staan materialen en activiteiten klaar die de kinderen samen met hun ouders kunnen doen.

Extra (VVE) informatieavonden met externen

Daarnaast worden aanvullend informatieavonden georganiseerd door bijvoorbeeld CJG over een VVE gerelateerd onderwerp, zoals bijvoorbeeld leesbevordering, taalontwikkeling en taalstimulering, meertaligheid, hoe om te gaan met media of positief opvoeden.

Website PSZ

Op www.peuterspeelzaaloverwhere.nl hebben we de website van onze PSZ. De pagina's zijn openbaar en geven feitelijke informatie over onze PSZ. Op deze pagina's komen relevante documenten voor de ouders zoals het Pedagogisch Beleidsplan en protocollen.

Ouderhulp

Ouderhulp wordt ingeschakeld indien nodig. Bij thema's vinden incidentele uitstapjes plaats waarbij ouders worden gevraagd te ondersteunen. Ook vinden er activiteiten in de groep plaats waarbij ouderhulp wordt gevraagd. Te denken valt aan pepernoten bakken en kerststukjes maken. Ouders worden op de hoogte gebracht van de vraag naar ouderhulp door middel van een ouder hulplijst bij de ingang van elke groep.

VVE, informeren over de ontwikkeling van het kind

Samen met de ouders zijn we partner in de opvoeding en ontwikkeling van hun kind. Het is daarom van groot belang om elkaar goed te informeren en op de hoogte te zijn van alle relevante zaken omtrent het kind en de school. Binnen onze PSZ vindt informatieoverdracht op drie manieren plaats; tijdens de haal- en brengmomenten, bij een geplande afspraak, en bij oudergesprekken op basis van de kind observaties.

Haal- en brengmomenten

Tijdens de haal- en brengmomenten is er tijd om kort en informeel ouders op de hoogte te brengen. Ouders kunnen korte mededelingen doorgeven.

Een geplande afspraak

Voor vragen of bespreekpunten met betrekking tot de ontwikkeling van het kind, de thuissituatie of andere vragen aangaande de persoonlijke situatie, wordt een afspraak gemaakt. Deze gesprekken vinden plaats op vraag van de ouders of van de beroepskracht. Indien nodig sluit de directrice van de peuterspeelzaal aan bij deze gesprekken.

Oudergesprekken op basis van kind observaties

Het eerste gesprek na de intake vindt plaats na 4-6 weken, waarin we het welbevinden van het kind op de PSZ bespreken. Is het kind inmiddels gewend, komt het tot spel zijn o.a. vragen die tijdens dit gesprek aan bod komen.

Daarna volgt een oudergesprek wanneer we een kind hebben getoetst. En uiteraard tijdens de warme overdracht. Wanneer er tussendoor dingen spelen, bespreken we die uiteraard ook met de ouders.

Gesprek met de directie

Ouders die zich zorgen maken over de vorderingen van hun kind en die bij de pedagogisch medewerker niet al hun vragen beantwoord zien, kunnen een afspraak maken met de directrice.

5. Pedagogisch beleidswerk en coaching

Peuterspeelzaal Overwhere vindt het belangrijk dat de medewerkers goed kunnen inspelen op de behoefte van het kind en dat zij de kinderen een plek bieden waar zij zich optimaal kunnen ontwikkelen. De kwaliteit van de kinderopvang wordt voor een belangrijk deel bepaald door de pedagogisch medewerkers. Daarom besteden wij continu aandacht aan de ontwikkeling en ondersteuning van onze medewerkers op pedagogisch vlak. Vanaf 2019 zijn wij daarom met een Pedagogisch Beleidsmedewerker en een Pedagogisch Coach gestart.

De Pedagogisch Beleidsmedewerker is gericht op het actualiseren, (door)ontwikkelen, vertalen en implementeren van het pedagogisch beleid binnen peuterspeelzaal Overwhere. Zij bewaakt en borgt de invoering van het pedagogisch beleid en vertaalt deze naar de werkpraktijk onder andere door concrete activiteiten, methoden en instrumenten te ontwikkelen. De beschikbare uren voor de pedagogisch beleidsmedewerker worden ingezet, vanuit visie en beleid. Het pedagogisch beleid wordt verzorgd door Ellen Plaggenburg.

Onze Pedagogisch Coach is gericht op het verbeteren van de pedagogische kwaliteit van de dienstverlening en de professionele ontwikkeling van de pedagogisch medewerkers. De Pedagogisch Coach fungeert als spil tussen het pedagogisch beleid en de uitvoering hiervan. Zij begeleidt, coacht en stimuleert het ontwikkelproces van de medewerkers op pedagogisch gebied. Voor deze coaching hebben we Margot Glashouwer van Wekend Leren ingehuurd.

In ons opleidingsplan staat hoe wij de pedagogisch beleid en coaching hebben vormgegeven.

Urenverdeling

Bij peuterspeelzaal Overwhere is er op 1 januari 2020,1 locatie met in totaal 2.3 FTE. Op grond van de wet IKK worden onderstaande uren ingezet:

Pedagogische beleidsontwikkeling/implementatie	50 uur
Coaching pedagogisch medewerkers	23 uur
Totaal	73 uur

Bij de verdeling van de coaching uren per pedagogisch medewerker zorgen we ervoor dat elke pedagogisch medewerker jaarlijks een vorm van coaching ontvangt. In overleg met de pedagogisch medewerker wordt er gekeken in welke vorm deze coaching wordt aangeboden.

Afhankelijk van de behoeftes teams en individuen worden er diverse vormen van coaching aangeboden:

- Individuele coaching gesprekken
- Coaching on the job
- Vaardighedentraining
- Team coaching en/of intervisie
- Diverse trainingen, waaronder Opbrengst gericht werken.

De coaching wordt jaarlijks geëvalueerd

6 SLOT OPMERKING

We gaan er vanuit dat u door het lezen van dit stuk een beeld heeft gekregen van de werkwijze die binnen Stichting Peuterspeelzaal “Overwhere” gehanteerd wordt.

We zijn echter van mening dat dit pedagogisch beleid ‘nooit af’ is.

We vinden het belangrijk ons pedagogisch handelen structureel te toetsen en te evalueren. Dit trachten we onder meer te bewerkstelligen door:

- bij de ouders te polsen en vragen over hun bevindingen
- het beleid jaarlijks met de betrokken medewerkers te evalueren
- met de oudercommissie het beleidsplan te bespreken

De hieruit voortkomende informatie achten wij onmisbaar om tot een goede afstemming te komen tussen de gebruikers en de medewerkers van de PSZ. Op grond van deze gegevens zullen wij zo nodig het beleid actualiseren.